

SZABOLCS

Főszerkesztő: Dr. KOMJÁTHY KÁZMÉR.

TÁRSADALMI HETILAP.

Felelős szerkesztő: SZALAY BÉLA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 8 KORONA. EGYES SZÁM ÁRA 16 FILLÉR — MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON. — HIRDETÉSEK NÉGYZETCENTI-MÉTERE 5 FILLÉR; TÖBBSZÖRI KÖZLÉSNEK ÁRENGEDMÉNY.

A közönség joga.

Hogyan áll a színház ügye?

A mi székesfővárosunk színház-ügye roformjának állandóan felszinen lévő kérdése körül egész kabaré-szerű jeleneteket lehetett az utóbbi napokban megfigyelni. Szakértők és laikusok nagy nekibuzdulással szólottak hozzá írásban és szóban. Ezeknek a nyilatkozatoknak érdemi részeiben helyiyl közel vitathatatlan jóakarattal nyilatkozik meg a vajudó színházunk ügyének mindenkit kielégítő megoldása iránt. Azonban, hogy e kérdés természetéhez képest stilszerűen tejezzük ki magunkat, sok szépség hiba mutatkozik ezekben a hozzászólásokban s a színház-ügy végleges rendezése szükségének igazi okait nem vetik felszínre.

A megoldás színház-kérdés ásanak ez a legfőbb célja pedig a közönség jogos közművelődési igényeinek kielégítése e körül forog a groteszk tojástánc, szóban és írásban, már hetek óta. Beszélnek

autentikus és avatatlan személyek a város es vármegye képzelt hatásköri összeütközéseiről és mesterségesen dagasztják azokat az illetékességi szerepeket és elasztikus jogköröket, amelyeknek állandó irritálása végre is magától bontja meg a város és vármegye vezetőségeinek annyira szükséges, közös célokat és közös érdeket szolgáló harmóniáját. Mert amennyire bizonyos az, hogy a város a vármegyének sokszor időszerűtlenül és érdem nélkül felhántorgatott ugynevezett „jóakaratu támogatása“ nélkül is körülbelől eljutott volna a mai értékű állapotába, mert hiszen nagy részben a maga erejéből fejlődtek a közintézményei azzá, amivé fejlődtek, ugy bizonyos, hogy a vármegye vezetőségét sem lehet komoly fővel megvádolni, a város iránt való kártevő animozitással. Mindössze az áll, hogy a város közéletének fejlesztésére szükséges hivatalos támogatás természet és feladatai tekintetében, a helyes meglátások és a gyors cselekvés kézsége ugy a város, mint a vármegye vezetőségében ma még nem elég ener-

zsiával nyilatkozik meg. Hiába lassu járasu gondolatélete van a magyarnak és hiányzik a magyar köztisztviselő gondolkodásából az ő mindennapi munkája legfőbb céljának a felismerése, az, hogy mindent a közért, minden közhivatali munkát a közönség anyagi és szellemi jóléteért kell megtenni.

Ebben a felszinen lévő színház-attérünkben a közönség lesz a károsult, ha a város és a vármegye irodáiban továbbra is a hiu hatásköri összeütközések látszólagos, sérelmének „az én jogom nem a te jogod“-nak nézőpontjából kezelik továbbra is ezt az igen jelentőséges közművelődési kérdésünket. Azt pedig a cikkiró fősztolgabiró ur ne beszélje be magának, hogy ő, ha a városi tanácsban netalán bent volna, jobban tudná fejleszteni az intézményeinket, mint talán a most ott bent levő tisztviselők. Ezt nem hisszük el neki, dacára annak, hogy az ő fölösleges és indokolatlan „oldalvágása“, hogy „a város, a vezetőségének dacára is fejlődik,“ — ide tendál.

Ezeknek előrebocsátásával fogjuk

A hegedü lelke.

Irta: Enyedy Barnabás.

Arkosi Kánya Géza, a hírneves magyar hegedüművész, szokatlan bátorsággal vágott neki a világnak, jó néhány esztendővel ezelőtt. Az ő fanatikus szépségimádó és dicsőségszomjazó lelke nem ismert semmi akadályt a művészi ambíciójának kielégítésében. Mint egykor a nagy körösi Csoma Sándor, ő is ugy vágott neki az ismeretlen világnak, hogy nem tudta, hova fog elérkezni, mit fog elérni. Kánya sem gondolt arra előre, hol fog megállapodni, legalább néhány esztendőre vagy csak néhány hónapra is. Csak vitte mindig tovább, valami olthatatlan vágy, fenékgig szűrcsölni a dicsőséges művészi élet csábító gyönyörűségeit.

Mindegy! — gondolta magában, — a világ kerek és nem olyan nagy, hogy el lehessen benne veszni. Ő is a minden művé-

szek szerencsecsillagára bizta magát, amely már annyi zenit segített célhoz.

Amikor az itt következő események megtörténtek vele, Kánya Géza már kint élt Szanfranciskóban. Ezt a bűbájos nyugati várost még nem döntötte romokba akkor a természet megveszekedett haragja. Ott élt a magyar művész a bábéli forgalmu világváros kellős közepén, az Avenue Washington 14-es számú házában. Valóságos földi paradicsom volt ez a palota. A csillogó homlokzata, magas facade-jaival, finom fehér termásköböl faragott erkélyeivel, beugró, ablakos loggiáival az éjjel-nappal eleven forgalmu bulvárra nézett és már messziről megkapó áhítattal keltett a járó-kelőben. A lapos mansard-tetején délszaki virágok nyiladoztak, gyönyörű thuják és pálmák között tropikusföldi oleanderek virítottak, amik még éjszaka is kábitó illatot leheltak ki magukból, szerte a palota körül. Olyan volt a megépítése és a hatása ennek a kastélynak, mintha minden darabját, minden erezetét

szerető lelkek gyöngéd kezevonása dolgozta volna ki. A palota háttérében pedig hatalmas park terpeszkedett, kifelé a város új negyedének még ritkás ház soráig, ahol a felpezsdülő tömegélet csak most volt éppen keletkezőben.

Nem lehetett hát csodálkozni azon, hogy akik csak elmentek ezelőtt a minden művészi csinnal megépített, csöndes hangulatu palota előtt, mindegyiknek valami irigység-féle érzés lopózott a szívébe. És mint egy visszafojthatatlan kívánság, tört fel belőlük a rezignáció sóhaja: — bárcsak az enyém lehetne ez a esodaszép tündéri kastély.

Itt élt már hetek óta, ebben a bűbájos paradicsomi palotában Kánya Géza, a művész. Ehhez a szerencséhez pedig ugy jutott, hogy nem sokára azután mikor megkezdte a hangversenyeit Szanfranciskó city-jében, a „Song Anghelo“ gran musical Hall-ban, egy este, órákon át hallgatta egy idegen ur s amikor Kánya a játékát befejezte rögtön meghivta magához az — Avenue Washing-

ŐSZI FÉRFI DIVAT UJDONSÁGOK

kalapok, cipők, nyakkendők, ingek, keztyük stb. nagy választékban

38-26-8

Herpay Ernő férfi divat üzletében Nyiregyházán, Zrínyi Iona-utca 5. sz.

Karácsonyra legalkalmasabb ajándék tárgyak kaphatók

CSÁTHY FERENCZ KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉSÉBEN DEBRECEN, Piac-utca 8. szám.

Arjegyzék iugyen és bármentve.

Lapunk kapható: Kiss T. Emma, Hirschler Mór és Rottaridesz Istvánné tőz-déjében.

Mai számunk 10 oldalra terjed.

meg hát a színház-ügyet az üstökénél fogva. Az már pozitív megállapítás, hogy minden közművelődési munkát csak a metier iránt való szeretettel lehet eredményhez juttatni. Ez a vajdó színházkérdésünk Nyiregyháza egész életének egyik legszebb problémája, amelyben a lakosság értelmi és érzelmi művelődésének nagy biztosítékai vannak meg. Ezt megértvén, képzeljük el a színházunk életének irányítására hivatott tisztviselőt, milyen jeles kultura-tényezővé lehet fejleszteni azt az intézményünket, a színházunkat, ha emelkedett érzülettel és elfogulatlan gondolkodással, összefogva, egymást megértve és egymást támogatva hatnak oda, hogy Nyiregyháza színházi életét a korunk haladott gondolkodásának színvonalára emelik fel. Egy színház színvonalának értéke magának a város jó hírnevének becsületére válik, Majdnem azt lehet mondani, hogy a jó színház egy város társadalma haladásának beszédes bizonyítéka. Jó színház ma is kevés van még az országban. Nem mai megfigyelés az sem, hogy a színházak fejlődése nem tart lépést a közönség szellemi haladásával. A közönségnek hát hovatovább ming nagyobb szüksége lesz jó színházra s a közönségnek ez az igénygyarapodása a matematikai törvényeinek pozitívításával fogja magával hozni a színházunk fejlődését. A vidékről, a közeli városokból szívesen fogja majd felkeresni a közönség a színházunkat, ha meggyőződik arról, hogy itt értékes

szórakozásban lesz része. Ez a város ipari és kereskedelmi köreinek is javára szolgál, a társadalmi élet elevenségét is jótékonyan fogja betolyásolni. Elsőrendű városi és vármegyei érdek hát, hogy a színházunk mai bajainak eltüntetésével, a város és vármegye a külső közönséggel is összefogva, minden momentumot megfogjon ahhoz, hogy Nyiregyházát jó hírnevű színházi várossá emelje.

Megnyitó beszéd.

A szabolicsvármegyei tanítóegyesület f. évi nov. 13-iki közgyűlésén elmondotta:

Orsovsky Gyula elnök.

Az egymáshoz tartozó s egy cél szolgálatában álló emberek, különösen, ha erkölcsi és anyagi érdekeik azt megköveteli szövetkeznek, hogy a mit egyesek önmagukra hagyatva ki nem vivhatnak, azt egyesült erővel törekedjenek megvalósítani.

A népoktatásügy szolgálatában minden tanító egyenlő munkát végez, tehát célja ugyanaz s mégis évtizedeken át türi az iránta oly sokszor nyilvánuló igazságtalanságot, küzd a megélhetéssel, de helyzetén nem változtathat, mert közösségében rejelő eráját nem ismeri, szövetkezni nem akar.

Igaz, hogy vannak tanítóegyesületek, melyek a nevelés oktatásügy fejlesztése és tagjainak szakképzése tekintetében elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki, azonban az anyagi helyzet javítására irányuló

munkásságuk sikertelen. Csakha 1909. nov. 10-én tartott közgyűlésünktől mai napig lefolyt időre visszatérintünk látjuk, nem volt oly tanítóegyesület, mely a fizetés és nyugdíj kérdését ne tárgyalta volna. Ezekre vonatkozó kívánságaik a tanítói országos szervezetek, valamint a VII. egyetemes gyűlés határozatában egyöntetűen meg is nyilvánultak s dacára ennek, mint már sejtjük, közoktatásügyi miniszterünk önagyméltósága ezen közóhajtásnak sem fog eleget tehetni.

Nem akarom közöttünk az elégedetlenséget szítani, hisz e helyről nem ez az én feladatomban, de lehetetlen önmagamot megtagadni s lelkemben a keserűséget teljesen elfojtani, midőn ebből is csak azt látom, mi tanítók vagyunk azok a szerencsétlenek, kiknek — bár nemzetünk legszentebb ügyét szolgáljuk — fenn és alant mellőzés, munkánk egyenlő értéke után megkülönböztetés és ugyanazon képzettségű emberek között évről-évre meg aláztatás az osztályrészenk.

Csoda-e ha mindezek után nap-nap mellett szaporodik azon tanítók száma, kik állásukkal és magasztos hivatásukkal össze nem egyeztetethető eszközökhöz akarnak nyulni?

Valóban megdöbbenő, hogy azt a veszedelmes helyzetet, mely a tanítóság körében dul és amely elsősorban a népoktatásügy kárára szolgál, éppen az államhatalom szükkeblősége idézi elő. Azzal, hogy miért történik ez éppen a nép-tanítóival s mik lehetnek jövőben ennek szomorú következményei? nem foglalkozom.

Nem mulaszthatom el azonban, hogy jelen alkalommal röviden rá né mutassak a

ton 14-es számú palotájába, ő maga a tulajdonos: Mr. C. Arthur Rycherlin.

Ez a Rycherlin agglégény volt és a hegedűjátéknak szinte gyermeki rajongója. Még azon az éjszakán eljátszatta magának a kedvelt dalait a magyar művészszel és hajnal felé azt mondván neki:

— „Rendelkezzék mr. Kánya a palotám lakosztályainak a felével! . . .”

Jó éjszakát kívánt a muzsikusként és bevonult a maga termeibe. A művész pedig mindjárt betelepedett a palota egyik ragyogó lakosztályába és ettől fogva háborítatlanul élt ott, a legkivánatosabb kényelmes jólétben.

II.

A Musical-Hall téli kertjében, ahol esténként a magyar Kánya Géza játszott negyedmagával, minden este a nagyváros milliomos családjai és a San-Franciskoban megforduló előkelő külföldi vendégek szoktak ott akkoriban találkozni. A széles palántlevelekkel eltakart fülkékben fiatal nászutasok, alkalmi szerelmesek vagy eszöndes házastársak halgatták a kvartett játékát. Különös művészi társulás volt ez a négytagú társaság. A vezetőjük Kánya, magyar ember, a cellistájuk orosz, a zongoristájuk egy francia leány, a fuvolásuk meg egy holland ifju volt. A kicsiny művésztársaság néha vegyes zene — és énekhangversenyt adott, mert a zongorista francia leány elsőrendű

szopránénekes, a fuvolás fiu meg kitűnő tenorista is volt.

Ezt akkoriban ott ritka művészi teljesítménynek tartották. Nagy becsben és szokatlan megiszteltetésben is részesítették őket. A city széles utain, hatalmas hirdető oszlopokon, ökölnyi betűkkel hirdették: „the eminent hungarian violinist: mr. Géza de Kánya” tellépését. Estéről-estére szorongásig megtelt kíváncsi vendégekkel a gyönyörű télikert. És ilyenkor egy pár óra alatt annyit keresett a magyar művész, amennyit odahaza egy egész hónapon át sem.

Egy éjszaka aztán különös vendégeket kaptak a művészek. Egy hattagu társaság telepedett le oda, közel az ő erkélyes emelvényükhöz. A társaságban volt három amerikai tengerésziszt, egy feltűnő szép harna nő, egy sárgás-barna arcú braziliai kávéültetvényes és egy ezüstfehér haju, töpörödött matróna. Ezek sokáig csendesen szórakoztak. A férfiak kevés italt fogyasztottak. Ugy tetszett a viselkedésükön, hogy nem régen érkeztek a városba, és most inkább pihenés-vágyból, mint mulatás végett jöttek el a hangversenyre.

A művész négyes igen vegyes nemzetközi műsort játszott. Olasz opera részletek francia táncdarabok, amerikai indulók és lengyel hallgatódalok áriái zsongtak azon az estén a hallgatóság fülében. De egyszer csak Kánya mester felállt, odalépett az er-

kélyes dobogó elejére, a társainak pihenést intett és ő a közönség kíváncsi, várakozásos csendjében halkán elkezdte játszani a lelké mélyéből:

„Repülj fecském ablakára . . .”

A közönség körében elhallgatott a legkisebb nesz is. Az a nemzetközi társaság, amelyben talán minden ismert faj képviselve volt, a magyaron kívül, ezt a dalt még soha sem hallotta és nem ismerte a hegedűnek azt a sajátságát, hogy a lelkét leginkább a magyar daloknak nyitja meg. Nem ismerte, hogy a magyar dal és a hegedű szinte elválaszthatatlanok egymástól. Mintha az ősanja-természet is olyan érzések sóhajából teremtené a hegedű fát, amilyenből megszületnek a legszebb magyar dalok.

A „Repülj fecském” pedig, ez a felségesen borongó, vágyakozó, siró-nevető magyar nótá pedig csak zengett tovább, ott a nagy téli kertben, az idegen fülekbe. Hol esengett az áriája, mint egy reménykedő szerelmesnek a kérése, hol felujongott, mint a meghallgatott szerelmes örömteli kitörése. Ha a daloknak művészi vonalak formájába rajzolható arculata volna, ugy ezt a fejedelmi magyar dalt egy kinyitott szépségű, kedvesen mosolygó, gyönyörű fiatal leány képevel lehetne legjobban megjeleníteni a papíron, vagy vásznon.

A „Repülj fecském” . . . egyszerű magyar szerelmi áriája elhangzott. Az utolsó

Az eredeti Melichár „Unicum-Drill” vetőgépek, a világhírű Bächer-acélekék, hullámos tárcsás boronák, a kombinált soros műtrágyavetőgépek (sorba vet, sorba trágyáz.)

31-52-46

Kizárólagos raktára:

Ráhmer Sándornál Debrecen, Piac-utca 43. szám, a Dréher mellett, Bächer—Melichár gépgyárának fióktelepe.

magunkban rejlő okokra, melyek anyagi helyzetünk jobbra fordultának szitén akadályát képezik.

Budapesten és Kolozsváron a tanítók háza, az Eötvös-alap, tanítói árvaházak, nyugdíjintézet mind oly közintézmények, melyeknek gondozása, fejlesztése, tökéletesítése és gyarapítása, legyen az állami, községi vagy felekezeti tanító önmaga és hozzátartozói iránt elengedhetlen kötelessége. Avagy a fizetésrendezés és szolgálati szabályzat nem-e minden tanító életkérdése? Mégis azt tapasztaljuk, kevés azon tanítók száma, kik ezen kérdésekkel komolyan foglalkoznának és azok is egymástól elkülönített csoportokban fejtik ki ez irányban tevékenységüket. Holott be kellene látni, hogy a közös célt csakis együttesen, egy oly központi szervezet irányító munkásságával szolgálhatjuk eredményesen, melynek tagjai tiszteletben tartva az iskolafentartó hatóságok jogait, eltekintve politikai és egyéb társadalmi érdekeik érvényesítésétől, egyedül és kizárólag a tanítói közérdeket szolgálják.

Erre önök azt mondhatják: a Tanítók Szövetsége van arra hivatva, hogy ily dolgokban irányítsa a tanítók egyetemének sikerre vezető köztevékenységét. Az igaz. E tekintetben a Szövetség meg is tette kötelességét, azonban az a harc, melyet a tanítóság VII. egyetemes gyűlésén jogainak védelme érdekében megvívott, ugyszólva eredménytelen marad.

De ez nem csoda, hiszen az a tábor igen tisztelt közgyűlés, melynek csak egy töredéke vesz részt a harcban s azok között sincs meg az egyetértés, győzelemre nem is számíthat. Különben is már előre kétségessé

tette az elérendő sikert az az elégedetlenség, mely múlt év december 8-án tartott tanítói gyűlésben a szövetség irányító működése ellen megnyilvánult. Ez ahelyett, hogy növelte volna — ellenkezőleg gyengítette azt az erőt, amelynek 30000 ember részéről az egyetemes gyűlésen megkellett volna nyilvánulni. Alig 2000 ember vette ki a maga részét abból s azok is ahelyett, hogy egy mást támogatva a közóhajnak megfelelően igyekeztek volna meghozni határozataikat, a cél megvalósítására igénybevevő eszközök fölött vitatkoztak s egymás elleni harcban merítették ki erejüket. A távol levő 28000 pedig tétlenül nézte azt, vagy tudomást sem vett az ott történtekről.

Ezek mind azt igazolják, hogy mi magunk is okai vagyunk türethetetlen anyagi helyzetünknek, mert ügyünk iránt nem érdeklődünk csak panaszkodunk, mindig másokban látjuk a hibát, nem ismerjük nem is keressük a módokat, melyek beennünket közös sorsunk javításában összehoznának, hogy így egységes alapon szervezkedhünk, sőt még azon alkotásokat, melyeket felhasználhatnánk közös céljaink megvalósítására, mint a szövetség és egyetemes gyűlések, sem erkölcsileg, sem anyagilag nem támogatjuk, azokban részt nem veszünk, szervezetével elégedetlenkedünk s legfeljebb távolról kritizáljuk működését ahelyett, hogy abban mindannyian egyesülnénk s azt jelenleg fennálló viszonyainknak megfelelően a magyar tanítói kar képviselőivé fejleszteni törekednénk.

Legyenek meggyőződve igen tisztelt kartársaim mindaddig, míg ily módon nem szervezkedünk, közérdekeinket eredménye-

sen nem fejleszthetjük, mert e nélkül határozatainkat tanítói közvéleménynek senki nem tekintheti.

S mivel ennek lehetőségét csakis a vidéki tanítóegyesületek tagjainak a közdolgozói iránti meleg érdeklődésével, egyetértő munkásságával s a már meglevő közintézményeink fejlesztése érdekében hozandó áldozatkészségével biztosíthatjuk, arra kérem Önöket: vonjuk le a következtetést eddigi magatartásunkból, különösen VII. egyetemes gyűlésünk eredménytelenségéből, vetközzük le már egyszer azt a közönyösséget, mely minden fejlődésnek akadálya, sorakozzunk egy táborba jogos igényeink kivívására, hol ne a szenvedély és egymás iránti bizalmatlanság, hanem a komoly munkásság irányítsa cselekedeteinket. Szeretett hazánk nemzeti népoktatásügyének szolgálatában pedig tekintsük egymást testvéreknek, akkor hiszem az eredmény el nem marad.

Ezek után még egy kéréssem van közgyűlésünk minden egyes tagjához. Egyesületünk múlt hó 11-én 36 éve, hogy néhány ielkes tanító szabds elhatározásából megalakult s azóta önállóan minden hivatalos beavatkozás nélkül folytatja működését. E hosszú időn át tagjai között az egyenetlenkedés soha nem ütötte fel a fejét, a kisebbség mindenkor tiszteletben tartotta a többség véleményét és nézeteltérés közöttünk viszályt soha nem idézett elő.

Éppen azért igen tisztelt Kartársak, ha valaha éppen most, midőn a tanítói lelkeket az elégedetlenség és elkeseredés észelmei hatják át, van szükségünk arra, hogy mai tanácskozásunk ezen egyesület multjához és a tanítói névhez méltó komolysággal folyjon

akkordok úgy csengtek a széles, öblös teremben, mint egy csillogó, színes szoprán-koloraturának végső staccatto-i, tisztán élesen visszavágódva a simára csiszolt márvány falakról.

A közönség visszafojtott lélekzettel hallgatta a magyar művész fenomenális játékát. Az arcokon mintha ünnepi érzésnek dicsfénye ragyogott volna, mind tiszta megbékélt tekintet volt. Ez a művész hatása az emberek ideg- és indulatéletére. A művész játéka egészen elbűvölte őket. Percekig mély hallgatásban maradtak, azután is, hogy a jelenet befejeződött. És meglátszott a ritka művészi élvezet gyönyörűségétől elcsudálkozott arcokon, hogy zavarban vannak önmagukkal, mert ilyen dalt, ilyen játékban nem hallottak még. Egyik sem tudta abból a hallgatóságából, hogy melyik föld pszichéje szülte azt az ismeretlen szerzőt, akinek a lelkéből ilyen felülmulthatatlan művészi érzések kelnek életre, mint a roppant finom és nagyon érzékeny, kicsiny tengeri kagylóállat belsejéből a drága gyöngyszemek. Az eddig ismeretlen magyar művész, Kánya Géza, pedig egyszerre óriássá nőtt meg a közönség szemében.

Hogy aztán a közönség tomboló tapsorkánban tört ki, ez szinte magától jövő visszhangja volt a művész játékának.

Hanem ez a művészi előadás leginkább az imént jött exotikus társaságot bű-

völte el a legjobban. Abban a hattagu társaságban, a tengerész-tisztek és a braziliai kávéültetvényes között ülő fiatal kreolnő a bámulattól még sokáig nem tudott magához térni. Mély tüzi fekete szemében igaz könnyek csillogtak, ami azt igazolta, hogy a dal hogy a művész játéka megfogta a lelkét. S amikor Kánya befejezte az előadását, a nő leoldotta magáról a legdrágább ékszerét s a társaságában volt egyik férfivel odaküldte ajándékba a művésznek. Kánya akkor lesietett a dobogóról s az ismeretlen nő kezét megcsókolta.

Aztán nemsokára eltávozott mindenki onnan s a télikert délszaki virágaira jótékony árnyék borult.

III.

Másnap déltájban finom női kézvonásokkal irt levelet kapott a magyar művész, hogy alkonyattájban legyen ott a Hodgson-parkban. A levél aláírása csak ez volt: — Sitta Celtina.

A megismerkedésük meleg, bensőséges volt. Aztán sokáig minden napon együtt lehetett látni őket, diszkrét elvonultságban, a zárkózottan előkelő szanfranciskói szórakozó helyeken, míg nem egy napon a Song Ang-helo hirdető táblácskájáról eltűnt a the emnente hungarian violinist: Géza de Kánya neve.

A művésznek ez az első tartós szerelmi élete kimondhatatlanul boldog volt. Ők ket-

ten, Kánya Géza a milliomos braziliai kávéültetvényes hugával, (ez volt a Senyoritta Celtina,) sokáig járták együtt a középamerikai szigetek csöndes világát, ahová annyira jól esett nekik visszavonulni, lobogó szerelmükkel, a profán világ kíváncsi tekintetei elől.

A művész és kedvesének ez a nászutja közel másfél évig tartott. Ez alatt az idő alatt hiába keresték a magyar művészt bőkezű impresszáriók a legcsábítóbb szerződési ajánlatokkal, ő nem adott életjelt magáról. Sokáig az amerikai nagy lepedőújságok hasábjain keresték a Sanfranciskóból hirtelen eltűnt művészt, de egyik sem kapott választ a nyílt felhívásra.

Egyszer aztán váratlanul szétszakadt közöttük a boldogság aranyhálózata. Kánya Géza egy napon hajóra szállott valamelyik délamerikai kikötőben és a francia Havre-ig meg sem állott. Itt a vidám franciák földjén nemsokára újra feltűnt a neve. Párisban, a Place de la Concorde közeiben, egy nagy etablissement-ban lépett fel akkoriban „monsieur Geyza de Kanja,” ahogyan a franciák irták és hívták őt. De nemsokáig maradt itt. A Rivierán éppen kezdődött a szezon és idehívták Kányát egy szalonzenekar élére. Montecarlo-ban az „Esplanade”-ban lépett fel, ahol akkoriban több fejedelmi sarj tartózkodott nyílt inkognitóban.

A magyar művész játéka napról-napra

Friedmann S. Sándor

cipőáruházába Nyiregyházán a legújabb amerikai és francia tavaszi

Telefon 211.

cipőkülönlegességek megérkeztek.

32-33

Telefon 211.

le, nehogy bárki azzal vádolhasson bennünket: Ime Szabolcsvármegye tanítósa még ma sem érett meg arra, hogy közdolgozóban önálló tanácskozást folytasson.

Bizalommal kérem tehát Önöket, kiki férfias önrizzel adjon kifejezést a maga meggyőződésének, de senki ne feledje azt, hogy az indulat és elkeseredésből fakadó elhatározás eredményre soha nem vezetett.

Ezzel az egyesület 30. rendes közgyűlését megnyitom.

Minden háziasszony érdekében!

Csak oly ládikák és csomagok, melyek a

kávédaráló

védjeggyel vannak ellátva, tartalmazzák a tulszárnyalhatatlan és rögóta bevált

„valódi Franck“-ot

a honi gyárból KASSÁRÓL.

Azért nagyon ajánlatos, gondos figyelem a bevásárlásnál.

A város közgyűlése.

Szélsősend a kereskedelemben és iparban. Az évi nagy karácsonyi vásárok előjelei, a vidéki közönség ünnepi rendezéseinek sorozatából ma még semmi sincs, holott más. boldogabb esztendőben a nagy decemberi vásárlások már november közepétől kezdve megszoktak indulni. Ezekhez a jelenségekhez még hozzátevé a

hetek óta izgató háborus híreket és a minden hivatalos cáfolat ellenére tovább folyó tényleges katonai elvezényeléseket, ezeknek az egybevetéséből meglehetősen állapítani a mai gazdasági helyzet képét, amelynél kilátástalanabb és sivárabb már régen nem köszöntött reánk.

Mind ezek szorosán hozzátartoznak Nyiregyháza város ezidőszerű gazdasági életének szignatúrájához. Ebből a vezető gondolatból kapcsolódik bele ez az előjáró speache a város pénteki közgyűlésének érdemi részébe, amely ezuttal igazán komor hangulatú, borongós elegiának a benyomását keltette.

Mindjárt a tárgysorozat első szakasza volt a város egy régebbi, 1909-ben között másfél milliós folyószámla kölcsönének szanálása ügye. Amit Nyiregyháza város az eredményes gazdálkodás minden alkalommal való kínálkozásainak észszerű felhasználásával csak elérhetett ezeket az alkalmakat sietve kihasználta a maga háztartása megalapozásának érdekében és igyekezett a minden illetékes helyről jövő bármilyen erős jogos kritikát is kielégítő konszolidált helyzetet teremteni magának. Ennek a kérdéses kölcsönnek rendezése érdekében is, még idejében felhasznált minden alkalmat, hogy a városra mennél előnyösebb visszafizetési ügyletet biztosítson és egyáltalán nem a tanácson mulott, hogy ezt most, az egész kettős birodalomban dúló súlyos gazdasági válság miatt, nem sikerült olyan módon létrehozni, amely a maximális megtakarítást eredményezte volna. Ezért volt kénytelen egy 50 esztendő lejáratu

89 százalékos árfolyam számításon alapuló 5-65 százalékos kamattal járó 1,720,000 koronányi újabb amortizációs kölcsönt kötni az előbb említett adóssága konvertálására, a kölcsönt adó „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület”, a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” és a „Magyar Jelzálog Hitelbank”-ból álló fővárosi pénzesoporttal. Ha kissé súlyosnak is látszik ez a kényszerű szanálása a város másfél milliós adóssága rendezésének, a mai nyomasztó pénzügyi helyzetváltozásával hihetően alkalom fog nyílani ennek a nagy kamattal könnyítésére.

A közgyűlés a Sóstó-fürdői vendéglő bérbeadása ügyében lejárt bérleti felhívás eredménytelensége miatt megbizta a tanácsot, hogy kísérelje meg magán uton bérbeadni az új fürdő pavillon vendéglőjét és szállodáját.

A Máv. pályaudvar északi végén tervezett felüljáró kiszélesítését, amely 90000 korona többleti kiadást igényelne, a közgyűlés arra az időre halasztotta el, amikor az ehhez a munkálathoz szükséges összeg tolyósítására kedvezőbb alkalom fog kinálkozni.

Az ehhez a felüljáróhoz szükséges nyers földanyag átengedése ügyében a közgyűlés a Máv. osztálymérnökségének kérelme szerint járt el.

Még tárgyalta a közgyűlés a város részére szükséges mészs és cement anyagok szállításának, a városi taligás vállalkozóknak, a piaci árubódék bérbeadásának, a város részére szükséges keményfa anyagok szállításának ügyeit. Egy magántulajdonban lévő teleknek a város részé-

mind több vendéget vonzott oda. Néha már helyet sem kaptak azok, akik 11 óra tájban tértek be oda. A Kánya Géza muzsikája lett hamarjában a vendégek legkedvesebb szórakozása, minden hangulatváltozataikban.

Még nem régen tartott az új hangverseny-meetingjük, amikor egy estén belépett az Esplanade zenetermébe egy feltűnő eleganciájú fiatal pár. A férfi erős testalkatú, közepes termetű, erősen barna arcú ember volt. Vastag szemöldökei alól éles villanású fekete szemek fénye lobogott ki. A nő sokkal magasabb volt nála s amikor belépett, sűrű fekete fátyol takarta el az arcát.

Eleinte, mintha közömbösen hallgatták volna a zenét. De később a nő fellebbentette a fátyolát, majd a kalapját is letette, aztán a férfi is levette a cilinderét s amint Kánya Géza játék közben egyszer önkénytelenül oda nézett rájuk, hát akkor hirtelen megállott a vonó a kezében. A zenekar is azonnal elhallgatott s a meglepett közönségből mindenki hirtelen élesen oda kezdett figyelni az emelvényre, ahol a művészek ültek.

Néhány pillanat alatt különös konsternáció keletkezett. A tulajdonos az indulattól kivörösödött arccal sietett fel a művészek dobogójára. Aztán ismét megszólalt a zene. De Kánya Géza most már csak kötelességből, minden lélek nélkül vezette a kart.

Az a fiatal pár, akiknek megjelenése

okozta a művész zavarát, nem volt más, mint a — brazíliai kávéültetvényes és a huga, szeyoritta Celtina.

„Hát ide is utánam jöttél!” — suttogta magának a művész, ott fenn az emelvényen.

Nemsokára a zenekar éjfél szünete kezdődött. Alig, hogy befejezték fél műsorukat, már ott volt Kánya kezében a kávéültetvényes névjegye, aki fontos beszélgetésre hívta meg őt egy külön fülkébe. És alig, hogy betették maguk után az ajtót, a brazilianó emelt hangon kezdett szemrehányást tenni a művésznek, amiért elhagyta a hógát.

„Maga nemcsak az ő szerelmét rabolta meg” — dörögte oda Kányának a kávéültetvényes — „hanem az én nyugalmaimat is!”

— „Amióta odaát Amerikában megismerkedtek” — folytatta a brazilianó, — azóta nem bírok Celtinával. Néha napokon át a szavát is alig lehetett hallani. Máskor meg fél éjszakákat átsirt. Sokszor pedig éjszaka is odaült a zongorához és a maga boszorkányos nótáját kezdte játszani, . . . valami „Répüjj . . . répüjj . . . fécskét . . .”, hiszen maga jobban tudja, mint én . . . Hát ez így nem mehet tovább! . . . érti! . . . mr. Kanja . . . A hugom nyugalma, meg az enyémet is vissza kell adnia. Ezt nyomatókusan követelni fogom! . . .

Azután egy kis szünetet tartott az indulatos ember és most már csendesebben folytatta:

Vegye el a hugomat feleségül! . . . Él kell vennie! . . . Celtina ugyanis fülleg szerelmes magába . . . Hiszen láthatja, hogy magáért még ide is kénytelen voltam elkísérni őt . . . Ide, Európába . . . Hát ez már sok . . . Az én birtokaim, az üzletem nem engedik meg, hogy akkor hajóközök át Amerikából, amikor a Celtina akarja . . . De én őt szeretem és az anyánuak a halálos ágyán megígérttem, hogy soha sem hagyom el.”

Most Kánya is beszélni kezdett, de a kávéültetvényes gyorsan félbeszakította őt, mondván, hogy még nem fejezte be mondani-valóját és azzal folytatta:

„Önök hát el kell venni Celtinát feleségül és néhány esztendőig ott nálunk fognak élni Délamerikában . . .”

Itt a magyar művész hirtelen ijedt arcot vágott és szinte elkiáltotta magát: — „az lehetetlen . . .”, de a brazilianó, mint aki nem tűr semmi ellenvetést, kérélnhetetlenül tovább folytatta:

„Ennek meg kell lenni! . . . értette mr. Kanja, . . . a hugom már ön nélkül valószínűleg nem is tudna élni és talán valami nagy bolondságot képes volna elkövetni magáért . . . Ennek én elejét akarom venni . . . A házasság anyagi részének az elintézésénél

Tiszaberczeli téglá és cserépfedőgyár

34-2-21

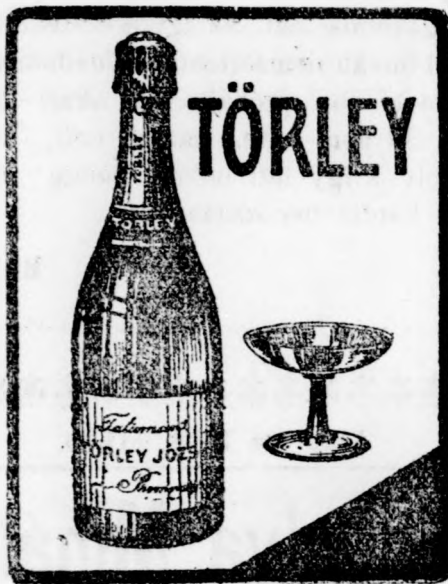
bármely mennyiségben szállít a nyiregyházi kisvasut bármely állomására, körkemencéjében égetett **kitűnő minőségű**

I. oszt. téglát és sima, hódfarku cserepet.

Áraink a nyiregyházi téglagyárak áraival egyeznek 1912. január 1-től kezdve április hó végéig a kisvasutak szállítási kedvezménye a vevőközönség javára is szolgál. Előjegyzéseket elfogadta

Szabolcsi Közgazdasági Takarékpénztár r. t. Bethlen-utca 5. sz. és a Tiszaberczeli Téglagyár.

ról leendő megvásárlásához a közgyűlés, a tanács javaslata alapján nem adta meg a hozzájárulását. És miután még több új városi polgár illetőségi ügyeit tárgyalta, egyhanguan elhatározta a közgyűlés, hogy a város rendes tagként belép a rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesülete és a magyar városok országos kongresszusa egyesüléséből létrejött új szövetségbe.

39-10-7

A szabad liceum megnyitó előadása.

November 21-én délután 6-kor nyitotta meg a szezon előadásainak sorozatát dr. Kovács Gábor debreceni jogtanár e tétellel: az evolúció problémája. A nehéz és elvont kérdés megfajtásának gyönyörködésére nagyon intelligens és szépszámu közönség gyűlt egybe a helybeli gimnázium dísztermében, kik mindvégig makacs figyelemmel követték azt a kissé fárasztó konferenciát, melyet leadott a tudós tanár.

A fejlődési elmélet történeti megállapítása sorrendjében Heraklitossszal kezdte, ki

akademikuson formulázta, hogy fejlődés a dolgok lényege, minden örökös változásban, mozgásban van, s fejlődés folyamán egyensúlyba kerülő erők adják a világ harmoniáját, s a többi bölcsélet-történeti eseteket elmélőzve az érthetetlen Hegel-en át Darvinnál állapodik meg.

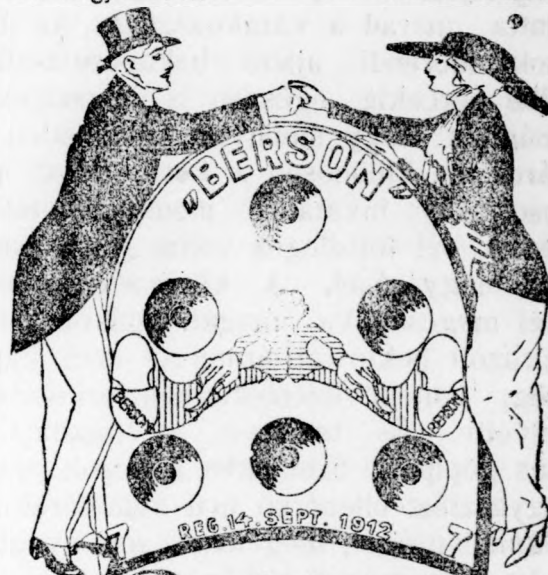
Csodálatos, hogy a XX. század tudósai mennyire szerelmesek a darvinizmusba s mennyire forradalminak szeretik eltüntetni az az egész ócska elméletet, pedig amellet, hogy Darwin előtt 1820-ban megvolt az egész koncepció és amellet, hogy Darwinról a zoológusok azt mondják, hogy kitűnő szociológus, a szociológusok pedig, hogy kitűnő zoológus, maga az előadás is megállapítja, hogy az ő egész égis magasztalt konstruktív elmélete a fejlődés „miért“-jéről az u. n. kollektív szükséglettel helyettesítendő a társadalom-tudományban. Annyi tény, hogy Darwin tanai átvitettek a szociológiába, Kidd, esztetikába, (Pilo Mario) a geológiába (Lyell), az asztromiába (du Prell) az erkölcsstanba (szociáldemokrácia), de csődöt is mondtak az egész vonalon. Az oroszán rettentően tátotta a száját, de csak ásitott.

Elegáns eljárásnak kell tekintenünk, hogy a tudós előadó tapintatosan került minden elszólást és elkalandolást, mely jellemzi a szószátyárt és azokat, akik a kérdéshez nem értvén, csak az erőszakos lehozásokon lovgolnak a komoly tudomány örökös kompromittálására.

Az előadás második, az előadót illetőleg is kompetensebb részében, igazi mély tudományossággal és szigorú logikával lehozott társadalomtudományi megfigyeléseket és igazságokat kaptunk, melyek során kézzelfogható megvilágítás érte azt a Spencertől való tételt, hogy a fejlődés változás egy össze nem függő egyműséből egy összefüggő kölönműségbe. Mikor Spencer tana még Jászi Oszkár szerint is csak illusztráció, mely a biológiának a szociológiába való átmenetét mondhatni átugorja, és Lester és Wald bizonyításai szerint a társadalmi fejlődést monisztikus deter-

minizmusokból megérteni lehetetlenség, kár volt csak úgy mellékesen is figyelemre nem méltatni azokat az értelmi lelki emocionális nekilendüléseket, melyek sokkal inkább megnyugtatólag és természetesebben fejtik meg a kérdést, mint a rádium élő anyag, energia és a Madách beteges miszticizmusába való beburkolódzás.

Castell.

Pehelykönnyű
elegáns.Tartósabb
mint bőr.

"Berson"
gummi-sarkok
előnyeiről
mindenki meg van győződve.

A villamvilágításunk bajai.

Kevés olyan közérdekű kérdés foglalkoztatja mostanában a városi közönségünket, — mint a villamvilágításunknak fölszaporodott — bajai. A gyakori üzemzavarok miatt, amelyeknek az igazi okaira most még nem akarunk rámutatni, lépten-nyomon hangzik a panaszkérésben, iparműhelyekben, hivatalokban s a közönség magán laká-

a feltételeket Önre bízom! . . . Még 4-5 napig leszünk itt Európában . . . Önt már, mr. Kanja . . . nem akarom többé elengedni magunk közül . . . s a nagyobb nyomaték kedvéért a braziliánó hirtelen kivette a zsebéből duzzadt pénztárcáját és a revolverét és mind a kettőt erőlyesen az előtte lévő asztalra tette. Pénztárca és a revolver. Vagy! — vagy!

Kánya Géza a meglepetéstől percéig szóhoz sem tudott jutni. Aztán zavartan beszélni kezdett, hogy „ő is szereti ugyan Celtinát, de a művészi pályája, . . . a házája . . . a családja várakozása . . .” és mielőtt folytathatta volna, hirtelen behallatszott a zenekart hívó csengettyű szó és Kánya engedelmet kérve, hogy majd később folytatják az ügyüket, gyorsan felsietett az emelvényre.

Míg ők ketten félrevonulva beszéltek egymással, azalatt Celtina szorongó, szomorú arccal, könnyes szemekkel ült egyedül, egy virágos asztal mellett.

A zenekar rövid nyitányt játszott. Majd egy andalgó Debussy-darabot s amikor senki sem várta, a magyar mester most hirtelen kiállott a dobogó elejére, a hegedűt erősen a szíve fölé szoritotta és elkezdett játszani nagyszerű odaérzéssel, magának, a szíve sugallatából:

„Repülj fecském ablakára . . .”
Egyszerre tompa csend lett a teremben.
A hegedű most sirt. A magyar föld születt-

jének egész rapszodiája ömlött elő a hegedű bensejéből. Szívbeemarkoló erővel kapott meg mindenkit a hegedű lelke, amely most szuverenül uralkodott mindenkin, aki ebben az órában ott ült az Esplanade-ban. A szemek az élet, a győzedelmes szerelmi élet boldog érzésének csillogó fényével teltek meg. Az arcokra kiült az eltitkolhatatlan öröm ragyogása. Mintha az ott ülő fiatal párok egymás ölébe akarnának omlani, olyan gyöngéden néztek egymás szeméibe.

De ez a játék már nem a régi, a sanfranciskói vallomás volt, hanem a művész bucsuja.

Csak egy asztal mellett ült megbüvöltten, sápadt remegéssel egy nő, Celtina, aki nem tudván visszatartani a feltörő érzéseit, egyszerre hangos csuklással el kezdett zokogni. Csak a közvetlenül mellette ülők vették észre. De még csengett a bűbajos magyar dalnak végső áriája a teremben. Egy-egy pillanatra összevillantak Celtinának és a magyar művésznek szeméi. A gyönyörű braziliánó nő is elfojtotta hamar a sirását, nehogy feltűnést keltsen. Azután fölcsatlant egy hatalmas tapsorkán, amelynek nyomában, (ah! igen! ez már európai óváció!) lelkesült „Vive!” . . . „evviva” . . . és néhány öblös, magafeledt „eljen” hangzott utána végig a hatalmas teremben.

A hangverseny után a gazdag kávéültetvényes, a huga és a magyar mester még sokáig együtt maradtak. A végső megállá-

podásukat a következő napra hagyták és ovvel bucsuztak el egymástól.

IV.

Másnap este az operaház előadása után, hamar megtelt az „Esplanade” hangverseny terme, mert a fürdőheiyen néhány óra alatt híre futott egy fiatal magyar művész csodálatos játékának. Már szorongásig tele volt a széles terem. Az asztalokat sűrűn körülülték előkelő vendégek. És egy virágos fülkében ott ült a fiatal braziliánó leány is a bátyjával.

A negyedórak egymásra multak. A közönség már kezdett türelmetlennedni. Egyszer a függöny mögött megjelent egy rendezőnek karsu, nyulánk alakja és nagy szabadkozás közben bejelentette a vendégeknek, hogy a zenekarban változás állott be. Az emittens magyar művész betegségére való hivatkozással, a zenekar vezetéséről hirtelen lemondott, már el is utazott, aminek következtében a vezetést most egy új játékos fogja betölteni.

Ebben a pillanatban az emelvény mellett hirtelen éles sikoly hallatszott fel. A Celtina hangja volt, akit néhány perc mulva alóltnak vettek ki onnan.

Kánya Géza a magyar mester pedig azalatt egy robogó gyorsvonaton száguldott vissza Magyarországra felé, akinek a hazavágyakozása nagyobb volt a szerelménél, a felkinált vagyonnál, a külföldön elért művészi dicsőségénél, . . . mindennél . . .

saiban, hogy a villamvilágítás nem elégi ki azokat a várakozásokat, amiket a közönség általában hozzáfűzött. Minden napon, még a normális temperaturájú u. n. tiszta, szép napokon is, állandó vibrálása figyelhető meg a platina és izzószál fényesítésének. Eltekintve attól, hogy már maga a 7 filléres óránkénti díjazás is, egy közel 40,000 lakosu város nagy hálózatu világításában indokolatlanul magas árszabás, a körték fénytjeljesítő képessége tekintetében is alatta marad a várakozásnak. Az áramok időrendi újabb bekapcsolásakor néha percekig egészen is megszűnik a világítás. Hogy mennyire kellemetlen és káros ez, különösen a kereskedők, iparosok és hivatalok munkamendetelére nézve, ezt fölösleges volna részletesen magyarázni. A közönség jogosan érzi megcsalotva magát, amikor a fikszirozott hektowatt-áramerőt nem kapja meg, hanem jelentékenyen kevesebbet helyette. És tekintve a világítást és más gépipari üzemekbe kapcsolt áramfogyasztást ellenőrző mai villamóráknak tökéletlenségét, még avval sem nyugtathatja meg magát a közönség, hogy hiszen csak azt a mennyiséget fizeti, amit ezek az ellenőrző órák mutatnak.

A közönség áram-károsodása különösen a városi villamos vasut üzemkecselátában találja meg a magyarázatát, amely mind nagyobb volt-feszültséget kíván és ennek arányában a magánfogyasztásra nem erősítik az áramot a telepen.

Hatósági ellenőrzése ugyyszólván nincs a városi villamosmünek. Az ilyen természetü szerződészek rendelkezései rendszeren nem jutnak a közönség tudomására és így nincs módja ellenőrizni a károsodó közönségnek, hogy a villamos cég mennyiben teljesíti a vállalt kötelezettségeit.

Akárhogyan áll is azonban ez a viszony a vállalat és a város között, a közönség ezeket a napról-napra ismétlődő üzemmavarokat és az ő, akármennyire is nem szándékos, de letagadhatatlan megkárosítását tovább már nem tűrheti. A város vezetőségének is érdekében áll tehát, hogy ezeket a mizériákat megszüntesse s a közönség áldozatkészségének ellenében megteleglően köleégíttesse az ő vitathatatlan igényeit a városi villamosmü vállalatával szemben.

Anyarozsot

bármilyen mennyiségben
legmagasabb áron vesz

KLEIN M. és K.

gyógynövénynagykereskedő

BUDAPEST. VII. Károly-körut 5.

Telefon: 64-34.

Alapított: 1878

Egy intő példa.

Az arabiai fálisziget vad csordáikól nevelte a kereskedelmi utazóból prófétává vedlett Mohamed azt hatalmas nemzettséget, melyet most ért utól végzete. A barangoló beduinok, kiket a hősiesség, vendégszeretet, kalandvágy és vérbosszu jellemzett, a közjük erjesztő kovászul beledobott valláspolitikai eszméktől egységesítve és összetartva megfutották azta dicsőséges pályát a zenithen, melynek megértéséhez ez a szociál-pszichikai igazság adja meg a kulcsot: tüssz magad elé nagy célt. annak eléréséért dolgozz sokat s a nagy cél fölemel s cél elérésében kifejtett munka és harc megerősít.

A Korán, melynek kardinális tétele — egy az Isten és Mohamed az ő prófétája; amint egy ur van a mennyben, egy urnak kell lenni a földön is — a zöld szent lobogó, a próféta koporsója, meg a Kaaba kő fanatikus világnézete feküdte meg, sajátította ki a kalifák gondolkodását, kik erőt adó büszke elbizakodottságukban kirántották a finom pengét s ráerőszakolták az izlamot a fölvilágra. Ennek a vallási és egyszersmint nemzeti öntudatnak csodálatos megnyilatkozásait láthatjuk a históriában, mely egyszersmint az európai modern kultura hátratólódását is jelenti.

Mert csodálatos az ellentét a kettő közi. A keresztény gondolkodás szerint az ember saját sorsának intézője, a török szerint nem. Allah egyének és társadalmak sorsát előre megállapította, amelyen semmiféle emberi igyekezet nem változtathat s ez a föltétlen praedestiniáció magyarázza pl, hogy azt stratégiai fölvonulást, amelyet a mohamedanizmus még meg sem álmodott, egy balkáni városban az a két kávé szüresülő török meg sem nézte s arra sem érdemesítették az egész nagyszerűséget, hogy egy percre előre forduljanak. Ez a gondviselésbe vetett föltétlen megnyugvás és bizalom és az ő kíválasztottságukba vetett erős hit üzte őket a világalalom felé annak idején s ez a hit ad nekik erőt most is, hogy a mostani csapásokba beleuyugodjanak. Allah rendelte így.

A Sidi-Sahab tornyán, mikor leszáll az est és a csillagok milliói ott reszketnek az égen, mint a harmat a virág kelyhén, megjelenik egy fehér éneklő alak s bánatos monotonióval ezt kiáltja az éjszaka csöndjébe: Allahu Akbár! Egyedül az Isten nagy... S a mecset erkélyén siró müezzin imáját a hüvös esti fuvallat viszi messze, idegen országok felé, leteszi az üzenetet a magyarországi török menekültek ablakába, ahol a számkivetett szegények Mekka felé fordulva imádkoznak, szomorkodnak, sirnak.

Pedig önfiaik juttatták a tönk szélére ezt a nagy multu birodalmat. Az egymásba kapcsolódó, egymást erősítő „vallási és nemzeti rabszolga” eszmék hipnozisából akarta kiragadni az ottománokat egy éretlen traktus, ez az egész, mely vesztüket okozta. Azok a „zäge” új törökök, azok a kicsit szabadkőművesek, azok a doktrinerek és fölvilágosultak ásták meg az izlam sirját azzal, hogy a szabadság és haladás cégére alatt kigunyolták, legyilkolták, félrerugták a régi nemzeti és erkölcsi ideálokat, melyek mig „divatban” voltak erőssé, félelmissé tették a próféta hiveit s a régi „bálványok” helyébe újabb bálványokat beállítani képtele-

nek lévén, a lélektani horror vácuu törvénye. értelmében jött az ambicionátlanság, a korrupció még a hadseregben is és az a tutyimutyi gyávaság, mely az első bolgár ágyudördülésére elvágatta a török tüzerrel az istrángot s kiszalajtotta a világból.

Ezt a megrázkódtatást nem bírja ki a török birodalom s ezért csahol az ellenség már Konstantinápoly előtt.

Bötvös figyelmeztet, hogy ne higgy annak az igazságnak, amelynek a szived ellentmond, a mohamedanizmusnak is le kellett volna gázolnia azt az igyekezetet, mely a régi jól bevált nemzetfentartó fundamentumok helyébe ki nem próbált újat akart becsempezni, de nem tette, bamba volt, késedelmes volt s így lett belőle beteg oroszlán Bajazit kardja berozadásodott...

Butler.

Alapítva 1900. évben.

Gabulya Mihály

ruhafestő, vegytisztító, gőzmosó és plissérozó intézete

Vay Ádám u. 13. Bejárat Véső-u. felől.

Fest minden színre és gyászruhákat 24 óra alatt.

Vegyileg tisztít bármilyen ruhákat kifogástalanul.

Gallér és kezelők stb. hófehérre és tükör fényesre mos 5 nap alatt.

Plisséroz 3 óra alatt.

Midőn szives megbizásaikat kérem, vagyok mély tisztelettel

Gabulya Mihály.

33-13-6 Telefon 248. sz.

Ezüst éremmel és diszoklevéllel kitüntette.

TANÜGY.

Uj hír a fizetésrendezésről. Moussung Géza az Orsz. Tanítószövetség elnöke a minisztériumban járván, a fizetésrendezés ügyére azon felvilágosítást kapta, hogy a VII. egyetemes gyűlés után az teljesen átdolgoztatott ugy, hogy s tanítószövetség nagy zöme meg lesz vele elégedve. A javaslat most a pánzügyminisztériumnál van. Nyilvánosságra az ügy azonban csak akkor kerül, ha a képviselőház asztalára kerül. Egyáltalában nem szolgál ez a „jó” hír a tanítószövetség megnyugtására, mert hisz ez a vigasztalás is, hogy a tanítószövetség zöme meg lesz vele elégedve, olyan üres hangu frázis, amilyenel eddig is hódították a tanítószövetséget. Azért lehet, hogy lesz a tanítószövetségnek olyan része, mely ezzel a fizetésrendezéssel meg lesz elégedve és ez a tanítószövetségnek az a nagy zöme lesz, mely eddig sem tett semmit a közös ügyért, melynek a mostani fizetés is

elég, vagy talán még azt sem érdemli meg. Ez a része a tanítóságnak — sajnos, nagy része — meg lesz elégedve a fizetésrendezéssel. Bizonyára a minisztériumban is a tunitóság eme részére gondoltak a fenti kijelentés tétélekor.

Ovoda megnyitás. A nyirturai áll. ovoda, melyhez a szükséges telket házzal együtt bőkezűen Propper Samu ajándékozta, megnyílt, megkezdte áldásos működését.

Könyvtár szaporítás. A vall. és közokt. m. kir. minisztérium a kisvárdai, napkori és nyirbátori áll. elemi iskolák részére az ifjúsági könyvtár III. típusu, V.-VI. oszt. és ismétlő iskolák részére szóló sorozatát ingyen adományozta.

HIREK.

— Muzeum segédőri kinevezés.

A kulturpalota építési ügyének előrevitelének s a vármegyei muzeum fejlesztésére alakult vármegyei s városi együttes muzeumi bizottság az alispán elnöklete alatt 21-én ülést tartott a vármegyei ház kistermében. Miután tudomásul vette, hogy a muzeumi segédőri állás szervezése tárgyában hozott határozatot a belügyminiszter jóváhagyta, — Kiss Lajos hódmezővásárhelyi muzeum őrt ajánlotta az alispánnak kinevezésre. Kiss Lajosnak muzeumi segédőrré kinevezésével egy régi vágya teljesült a muzeum megalapítójának, mostani igazgatójának Dr. Józsa Andrásnak, — ki benne egy erős munkatársat fog bizonyára találni, amint ezt a muzeumok s könyvtárak országos felügyelőségének elismerő ajánlájából előre láthatjuk. — A bizottság egyidejűleg előterjesztést tesz a törvényhatósági közgyűlésnek, hogy a muzeumot most már a nagyközönség részére is nyissa meg. Dr. Józsa András igazgató helyettesül Zimermann Rezső főgimnáziumi tanár kéretett fel, kinek egyéniségében s képességeiben szintén minden garanciát megtalálunk arra, hogy ez a nagy értékű muzeum vezetése, gondozása jó kezekbe került.

— Szakosztályi ülés. A városi pénzügyi, jogügyi s építkezési együttes szakosztály 19-én, a városháza tanácstermében ülést tartott, mely alkalommal a pénztári rendkívüli közgyűlés tárgyainak előkészítésével foglalkozott.

— Iparos bál. A nyiregyházi Ipartestület 1913. február 1-én, a Korona-szállóban, az elaggott iparosok és özvegyeik segítő alapja javára, a most épülő új iparos tanoncotthon egy alapítványi helye biztosítására és a jövő évben Nyiregyházán tartandó Országos Iparos-Kongresszus költségeinek fedezésére nagyszabású táncestélyt rendez. A bál sikere érdekében egy népes rendező-bizottság dolgozik. Ez a bizottság az első összejövetelét november 24-én, délután 3 órakor tartja a városháza tanácstermében.

— Pályázatok körorvosi állásokra. A lemondás folytán megüresedett nyirbogdányi, nyirbaktai s az ujonnan szervezett nyirtassi közegészségügyi körben pályázat van hirdetve

a körorvosi állásokra. A nyirbogdányi körorvosi állás javadalma 1600 kor. törzsfizetés, 200—200 kor. ötödéves korpótlék, 300 kor. utiátalány, 400 kor. lakbér és a megállapított látogatási, himlőoltási és halottkémlési díjak. A kérvényeket december hó 11-én d. u. 5 óráig kell beadni a járási főszolgabírói hivatalnál. A választást dec. 12-én d. e. 10 órakor tartják meg Nyirbogdány községében. A nyirbaktai körorvosi állás javadalma az 1600 kor. törzsfizetésen kívül 200—200 kor. ötödéves korpótlék, 400 kor. lakbér, egyelőre 200, de jóváhagyás alatt lévő 600 kor. fuvarátalány s a megállapított látogatási stb. díjak. Pályázati határidő dec. 15. A választás napjának kifizése iránt a járási főszolgabíró később intézkedik. — A nyirtassi körorvosi állás javadalma 1600 kor. törzsfizetés, Nyirtass község által megállapított 1000 korona személyi pótlék, a belügyminiszter által engedélyezett 1200 kor. helyi pótlék, 500 korona uti átalanly, 400 kor. lakpénz s a megállapított díjak. A pályázatok beadásának határideje dec. 10. A választás december 18-án lesz Nyirtasson.

— Országos Iparos Kongresszus Nyiregyházán. Az ipartestületek országos egyesülete Májerszky Béla kir. tanácsos polgármesterrel folytatott szóbeli tárgyalások után elhatározta, hogy 1913. évi kongresszusát Nyiregyházán s az Iparos tanoncotthon átadása alkalmával fogja tartani. — Nagy jelentőségű esemény ez városunk életében s elismerése hatalmas fejlődésének s ennek nyomán támasz fajsúlyának.

— Megtagadott államsegély. A vármegye májusi közgyűlése elhatározta az ujfehértó—hajdudorogi ut kiépítését, azzal a feltétellel azonban, ha a 129853 koronára előirányzott építési költséget, az ujfehértó—hajduböszörményi ut építésénél elérendő megtakarítás összegén felül a kereskedelemügyi miniszter a vármegye részére — segélyként — rendelkezésre bocsájtja. A kereskedelmi miniszter most értesítette a vármegye alispánját, hogy ezt a kérelmet nem teljesítheti, még pedig azért, mert a törvényhatósági utak segélyezésére rendelkezésére bocsátott hitelből sokkal égetőbb szükségleteket is csak mérsekeltlen képes kielégíteni.

— Veszedelem a nyílt pályán. Az állami kezelés alatt álló „Szabolcs-vármegyei helyi érdekű vasut társaság” Nyiregyháza és Nyiradony között lévő vonalán történt meg tegnap ez az épületes eset. A Nyiradonyból délután 5 óra 20 perckor ide induló 6301. számú személyvonat mozdonyának a kerékajtó hosszú vaskarja, a vonat menése közben hirtelen eltörött. A vonat már akkor Nagykállót néhány kilométerrel elhagyta, de Nyiregyházától még messze volt. A nyílt pályán történt ez az abszurd hiba megrémítette az utasokat, mert a vonat a legközelebbi állomásokkal se előre se hátra nem tudott érintkezni. Fokozta az utasok ijedelmét az, hogy éppen ezidőben kellett arra haladni a nyirbátori vonatnak, amelyik a pályatesten álldogáló vonat háta mögött volt éppen érkezőben. És ez a vonat néhány perc múlva csakugyan feltűnt az esti sötétségben, amit a mozdonyvezető mit sem sejtve vezetett előre

a robogó vonatát. A távolság egyre ijesztebben kezdett szűkülni a két vonat között. A közönségen, különösen az ijedősebbeken nehéz verejték kezdett kiütni a várható katasztrófa rémétől. A bajba jutott vonat vezetője aztán úgy próbálta elejét venni a kiszámíthatatlan hatású összeütközésnek, hogy éles vészjeleket adott a mozdony gőzsipjával. Néhányan a gyengébb idegzetű utasok közül már a kényszerű végre gondoltak. Két öregedő falusi polgárosszony meg térdre rogyott ott, az egyik kocsi padlóján és siralmas jajveszékelésbe kezdtek. Végre az állandó fülsikető vészjelzésnek meg lett a hatása, éppen a legválságosabb utolsó percekben, mert a nyirbátori vonatnak sikerült megállani még az összeütközés előtt. Ekkor ez a vonat beakarta tolni a nyiregyházi állomásig az elakadt 6301. számú vonatot, de ennek a vezetője ezt az ajánlatot szégyennek tartotta magára és a megsértett önérzetű ember büszke nekibuzdulásával utasította vissza a felkínált segítséget. A vonatok pedig tovább állottak ott a nyílt pályatesten. A vasuti alkalmazottak aztán addig vizsgálták a hibát, amíg rájöttek, hogy ha lassan is, de be lehet valahogyan a maga erejéből hozni onnan a megsérült vonatot, ami egy órai időveszteség után sikerült is. Az utasok persze hálásak voltak a dolog ilyen kimenetelért, de egy bátrabb szavú ember közülük maliciozusan megjegyezte, hogy az ilyen esetek szegényére válnának a legkisebb bálkáni államnak is.

— Muzeumunk gyarapítása. Nemes urónő, a nyiregyházi kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéki számtiszt két drb. a Krisztus előtti években második feléből származó agyag edényt ajándékozott a muzeumnak. Az edényeket a saját telkén, a Hunyady-utcában, 60 cm. mélyen találták, összekucorodott helyzetben lévő csontváz mellett. Ez a lelet újabb adatot szolgáltat a nyiregyházi őskori temető elhelyezéséhez. Az ajándékozó szives készséggel engedte meg, hogy a területen a tavasszal ásást végezzenek, mert egészen biztosra vehető, hogy ezen a helyen őskori temetőre fognak akadni, bizonyosságául annak, hogy téves volt az a általánosan elfogadott nézet, miszerint a honfoglalás idején és az azt közvetlenül megelőző időkben teljesen lakatlan volt itt ez a földterület.

— Nyiregyházi író az irodalmi élet fórumán. A nemrégiben elhalt világhírű svéd író: Strindberg Ágost szellemének és írói tanításainak hatása mindjobban kezd áthatni ide hozzánk, a magyar földre, a magyar társadalomba is. Az írás művészetének nagy nemzetközi jelentősége hozza magával, hogy ahol csak felbukkan egy Isten kegyelméből való igazi író-nagyság, annak a szellemével minden haladó társadalomban igyekeznek megismerkedni az egész világon. Ez a legfeszteletreméltóbb emberi atavizmus már egyesenesen szellemi szükségletévé vált a művelt emberiségnek és ez a kulturszükséglet hozta magával, hogy a nagy svéd író érdemes munkásságának tanításait a magyar társadalom is felszívja magába. Strindbergnek most a „Szent-Gotthárd mondája és más elbeszélések” című munkája kerül először elének magyar nyelven, amelyet dr. Leffler Béla nyiregyházi tanár és

író ültetett át pompás irodalmi nyelvezettel. Ezt az új Strindberg-művet a „Magyar Könyvtár” vállalatunk adta ki és 30 fillérért minden könyvkereskedésben hozzá lehet jutni.

— **A cigány művészete.** Este 8 óra. Csönd van a főtéren, egy tükörfal, égő villamcsillárokkal tele kávéház vidám enteriőrjében. Az asztaltársaságokban eleven beszéd járja. Másutt meg a megszokott ujságjaikba mélyednek bele a vendégek, Csak az egyik sarokban ül csendesen egy nagytagu társaság. Fekete képükön meglátszik, hogy tárao-ivadékok, akiknek az ösanyái kívánatos szép tellah-asszonyok voltak. Egyszere csak élénk mozgólódás támad közöttük, a primásuk, a Budapesten is jól ismert Oláh Rudi oda áll az élükre, az ajka alá szoritja drága hegedűjét, és a következő percben a hangok számtalan skálájának nagyszerű ölelkezésével belecselekszik a kávéház hallgató csendjébe Mascagni-nak az egész világon ismert gyönyörűsége „Cavalleria rusticana”-ja. Azután más világhírű zenekirályok korszakos műveinek megejtő áriái hallatszanak. Így szórakozik a nyíregyházi közönség Oláh Rudi, a nagyszerű kezű cigány-művész játéka mellett a Korona-kávéházban.

— **Szabad liceális előadás.** A Besenyei-kör szabad liceális szakosztálya tudományos előadásainak sorozatát e hó 21-én kezdte meg a főgimnázium dísztermében nagy számú intelligens közönség előtt. Dr. Kovács debreceni akadémiai jogtanár tartott előadást a társadalmi evolúció problémájáról, melyről lapunk más helyén részletesen foglalkozunk.

Köszönetnyilvánítás Gróf Dessewffy Miklósnénak. Az Országos kath. szövetség a bécsi eucharisztikus kongresszus propagálása érdekében kifejtett tevékenységéért köszönetét nyilvánította. A nemes grófné mint olvasóink emlékeznek, lelkes felhívást intézett Szabolcs és Borsod vármegyék jeleskedő katolikusaihoz, melyben a kongresszuson való részvételre buzdította őket. A lelkesítő szózatnak meg volt a kellő fogantatja, amennyiben a két vármegye területéről kétszázán vettek részt a nagyszerű manifesztáción. Az elismerő sorokat Fischer Colbrie Ágost kassai püspök, herceg Eszterházy Miklós és Zichy János gróf irták alá. Az előkelő urnó előtt mi is meghajtjuk elismerésünk lobogóját, kívánva, hogy minden szent ügynek súlyát, jelentőségét, jelességével továbbra is emelje.

— **Nyíregyházi huszárok a háborús felvonulásban.** Még csütörtökön november 21-én alkonyatkor történt, hogy a helyi 14-es számú közös huszárok között valami különös mozgólódás ütötte fel hirtelen a fejét. A várost néhány huszár altiszt járta be lovon, akik minden olyan nyilvános helyet felkerestek, ahol napközben a tisztek is megszoktak fordulni. Minden ilyen helyiségbe bement aztán a küldönc altiszt és valamit sugott a tisztek fülébe, amitől ezeknek az uraknak az arca egy kissé megnyult. De azután a kardjuk markolatára csapva, azt mondták, hogy — „jól van!” Néhány perc múlva pedig mindenki fölkerelkedett közülök, akiket a kurir megtalált és siettek be az osztályparancsnoksághoz, ahol az ezredes sürgős katonai parancsot közölt velük. Ilyenkor háborús időkben, igen megélénkült az emberek fantáziája és mindjárt kész a felületes vélekedés, hogy a katonáink háborúba mennek. A tisztektől, ez a katonai

titoktartás etikájához tartozik, nem lehet ilyenkor még szerelmes szóért sem megtudni valami megfogható bizonyosságot a mozgólódás igazi okáról. Csak azok, a logika józanságával támogatott valószínű számítások állják meg a helyüket, hogy a ravasz orosz diplomácia titkos mozgósításának ellensúlyozására a mi hadvezetőségünk is megteszi a maga csapat vezényléseit, amint mondani szokták, azért, „nehogy valami netalán való ellenséges idegen katonai akció készületlenül találjon bennünket . . .” Pont így mondják odafent a megrokkant, pápaszemes generálisok is. Péntekre virradóra aztán azt a hírt is elterjesztették a városban, hogy a mi 14-es közös huszárjaink még az napon indulnak valamelyik lengyel-orosz határszéli katonai városba. Háboru azonban Magyarország-Ausztria és Oroszország között nagyon hihetően nem lesz, amelynek ezer és egy igen respektábilis oka van és ezeknek az okoknak tömkelegéből haragos arcu, villogó szemű képpel emelkedik ki a gazdasági veszteségek, a nagy anyagi válságok mementojának hidra-feje.

— **Törvényhatósági ut államosítása.** A kereskedelmi miniszter értesítette a vármegye alispánját, hogy az októberi közgyűlésből tett felterjesztése, a tokaj-rakamaz-nyíregyháza-nyírbátori tkv. utvonalat, ha ahhoz a törvényhozás felhatalmazását megnyeri 1914, de legkésőbb 1915 évtől szerződéleg állami kezetésbe veszi át.

— **A hölgyek sztrájkja.** Egyik nagykarolyi ujság röpi világgá azt a szenzációs hírt, hogy az angol feministák ráakarják bírni az angol társadalom férjes asszonyait, hogy mint ilyenek, lépjenek sztrájkba. Leszámítva, hogy az egész igyekezet ethikai szempontból a legmegvetendőbb, nagyon rosszul állhat a szülfregettek szénája, ha már ilyen eszközök után kapkodnak.

— **Előkelő látogató a vencesellői kath. iskolában.** F. hó 18-án, hétfőn délután gróf Dessewffy Miklósné megtekintette a kath. iskolákat, amelyek tantestülete és növendékei nagy tisztelettel és örömmel fogadták az előkelő vendéget. A grófné figyelemmel hallgatta a növendékek feleleteit, elismerését nyilvánította a rend, a tisztaság, a gyermekek előmenetele felett. A látogatás szociális jelentőségét manapság, amikor mindent a „szociális” szemüvegen tekintenek s a szép jelentőségét valósággal kiforgatják, tagadni nem lehet. A felső tízezrek érdeklődése a nép gyermekei, a falu kulturája iránt olymomentum, melynek kifelé való hatása kétségbevonhatatlan. Ha az egyszerű falusi gazda, zsellér látja, gyermekétől hallja, hogy az iskolát egy oly kohónak tekintik a magas műveltséggel bírók, melyben a jövő nemzedék lelke képződik, kell, hogy megbecsülje a tanítót, a népművelés faktort, megszeresse az iskolát, mely szellemi kincseket, az élet szellemi fegyverzetét nyújtja, belássa, mint kapcsolódik családjába annak életébe az iskolai oktatás. Bárcsak a szép példa számos követőre talál, így közelebb jutna a nép és az előkelőség, egy finom szállal több volna azon kötelekekből, mely a két tényezőt egymásba fűzik.

— **Eljegyzés.** Seharhert Gusztáv, az osztrák magyar bank debreczeni fiókjának könyvelője, eljegyezte Zoltán Erzsike kisasszonyt, Zoltán István nagykállói főszolgabíró kedves leányát.

— **Olcsóbb lesz a cukor.** A kereskedelmi világ étdekes és örvendetes hírrel lep meg a fogyasztó közönséget. Azzal ugyanis, hogy cukor kilogrammonként körülbelül 20 fillérrel olcsóbb lesz. Hogy azonban el ne bizzuk magunkat és ne szabaduljunk meg az általános drágaság lidércnyomása

alól, kárpótlásul a november 20-án avaskartel azzal a javaslattal fog előállni, hogy a rudvas és durvalemezek árait átlag 1 koronával emeljék föl. Tekát e kettő csokolnivaló szeretetreméltósággal egészíti ki egymást.

— **Tea délután.** A leányegyesület e hó 24-én teadélutánján Vajda Ilonka és Berend László fognak szerepelni, s így ez a délután is kellemes szórakozást ígér.

— **Dézmálják a vasuti szállítmányt.** A kisvárdai és fenyestitkei állomásokról kapjuk az értesítést, hogy részint a vasutnál dolgozó napszamosok, részint ösmeretlen tettesek dézmálják a feladott árukat. Burgonya, liszt, oroszhal, zománczott edény és más földi jók sikkadnak el az éj sötétjében. A nagy közönséget persze a vasutnak kárpótolnia kell és e tekintetben nekünk teljesen egyre megy, de a vasutnak kellene megrostálni embereit, hogy az ő privát passzióikra rá ne fizessen.

— **A Polgári Olvasó-Egylet Táncestélya.** Az egyesület háziestjét f. év december hó 1-én, vasárnap este 8 órai kezdettel tartja meg, melynek jövedelme könyvtárra gyarapítására fog fordítani. Kívánatos, hogy az estélyen az egyleti tagok kedves családtagjaikkal minél számosabban részt vegyenek. A rendezőség.

— **A polgári akvi kerület kibővítése.** A belügyminiszter a Borsodvármegye területén fekvő tiszaszederkényi anyakönyvi kerülethez tartozó Tiszagyulaháza kisközséget, továbbá Tárnokhat, Márta, Kisulymoshat, Nagysulymoshat tanyákat és az alsószabolcsi ármentesítő társulat tiszaszederkényi felügyelőségét anyakönyvi szempontból a polgári anyakönyvi kerülethez csatolta.

— **Új postahivatal Kopócsapátiban.** A nagyvárad m. kir. posta és távírda igazgatósága a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat:

A Szabolcsvármegyében Kopócsapáti községben működő postai ügynökséget 1912. évi november hó 23-án postahivatalá alakítottam át.

Ezen postahivatal postamesteri kezelésben teljes fel és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztári közvetítő hivatala gyanánt fog működni s postai összeköttetését a Kopócsapátiról a kopócsapáti pályaudvarra és vissza naponként kétszer közlekedő gyalogküldőnepostajarat után a mindkét irányba 342 számú kalauz postával fogja nyerni.

A postahivatal forgalmi körébe Kopócsapáti, Révaranyos és Ujkenéz községeket, a közigazgatásilag Kopócsapáti községhez tartozó Doboskerülőház és Ilosvai kerülőház telepeket, Révaranyos községhez tartozó Fenek Gyüreszeg, Vidiszegtanyákat és Zékán kerület. Ujkenéz községhez tartozó Feremszegi kerülőház telepet osztom be.

Nagyvárad, 1912. november 17.

aláírás

m. kir. posta és táv. igazgató.

— **Halálozás.** Pataky Lajos kir. törvényszéki bíró e hó 23-ára virradó éjjel szívizületében hirtelen elhunyt. Az elhunytban nemcsak a jogszolgáltatás, a társadalom vesztett sokat, de a sajtó is, melynek egész életén át buzgó munkása volt.

— **Elítélt kereskedő.** Braun Géza polgári kereskedőt a nyíregyházi kir. törvényszék család bukás miatt 4 hónapi fogságra ítélte. Ezt az ítéletet a debreczeni ítélő tábla jóváhagyta.

— **Tengeri tuss.** Nagyállóban Gál Sándor egy pompásan megrakott szekér kukoricával hajtott, amikor a sarat kerülni akarván, partra akart kapaszkodni. De vesztére a kukorica megindult, a szekér felborult és úgy összemaszírozta a csutkák emberünket, hogy sokáig nem fogja elfelejteni: járt utat a járatlanért el ne hagyj.

— **A vigyázatlanság áldozata.** Nagy Feri kisvárdai cigány napszámos Katz Sámuelnél dolgozott s ebéd idején kiment a konyhába melegedni, ahol a Katz 18 éves Bella nevű leánya foglalatostkodott. A cigány unalmában a zsebében levő revolverrel játszott, miközben a fegyver elsült és a golyó az ott lévő leány gyomrába furódott. A sérült leányt súlyos sebével a nyiregyházi Erzsébet kórházban ápolják.

— **A háboru örültje.** November hó 21-én Nagyváradon egy kiabáló ember vonta magára a járókelők figyelmét, ki a piac közepén dult arccal ordította:

— A jobb szárny előre! Cél a torony! Tűz! Űsd, vágd a szerviánt!

Vadul hadonászva tépte le magáról a ruhát, s rohanva vezényelte tovább! Utánam huszárok!

A meztelen ember után többen utána- vetették magukat, kik lefogták és mentők gondjaira bízta. Megállapítást nyert, hogy az illető Marti János és nyiregyházi illetőségű napszámos. Konstatálták, hogy a szerencsétlen ember elméje megzavarodott. — Tehát nálunk is van már áldozatja a háborúnak.

— **Leégett kastély** Pazdics községben Weinberger Jenő birtokos kastélya a kéménytől kigyulladt és a kastély a szomszédos intézői lakással együtt leégett. A szeles időben a tűz tovább terjedt és még négy ház lett a lángok martalékává. Az épületek biztosítva voltak.

— **Rössz vásár.** Simon Ferenc mátészalkai ember sem fog egyhamar akárkinek pénzt váltani, mely körül oly szomorú tapasztalatokat szerzett. A napokban bent járván a nyiregyházi vásáron hazafelé kocsija mellé rugtatott valami lócsiszár kinézésű atyafi és arra kérte, váltson fel neki 200 koronát. Simon, mivel az ismeretlen kezében tényleg látta a bankókat, hozzáfogott aprópénzének előkotorásához s midőn kiszámolta a pénzt, az ismeretlen ahelyett hogy átadta volna a bankókat a kapott aprópénzért, ellovagolt mint a forgószél. Üldözték, hajtották, de a kalandor beduin gyorslovával sem volt elérhető. Most a csendőrség keresi a vakmerő utonállót.

— **60 éves életunt.** Kiss Adám kocsordi lakos f. hó 10-én egy vastag drótra felakasztotta magát. Mikor rátaláltak, már halott volt. Tettét állítólag életuntságból követte el.

A könyvpiac szenzációja!

Két hét alatt 45.000 példány fogyott el!

A Háztartás Könyvtára

Kipróbált receptek

Szerkeszti: KÜRTHY EMILNÉ.

1. Hus és bőjti levesek
2. Levesbe való tészták és mellékletek
3. Különböféle előételek
4. Tojás-ételek
5. Marha, borjú- és sertéshus ételek
6. Szárnyasok és szárnyas vadak
7. Nyul-, őz- és egyéb vadhusok
8. Halak elkészítése
9. Különböféle főzelékek
10. Gyúrott és kifőtt tészták
11. Élesztős tészták és rétesfélék
12. Torták könyve
13. Sós és édes mártások
14. Édességek és cukorkák
15. Apró sütemények
16. Különböféle italok
17. Jóízű kenyérsütés
18. Fagylaltok, kocsonyák, krémek
19. Gyümölcs-befőzés
20. Zöldség, uborka stb. eltartása

Egy-egy kötet ára csak 20 fillér.

Megrendelésnél elegendő a számok közlése. Egyes kötetek megrendelésénél 5 fillér portóra küldendő. Mind a 20 kötet ára **bérmentve** 4 korona. Szétküldés csak a pénz előleges beküldése ellenében.

„Háztartás“ kiadóhivatala, Budapest Eötvös-u. 36.

— **A balkáni háboru miatt több helyütt a vasuti forgalom megakadt mindezek dacára Papp Géza csemege és fűszer üzletébe megérkezett a valódi angol tearum és teasütemény. Mindenkinek saját érdeke tehát, hogy szükségletét a fenti cégnél szerezze be, mert friss árut olcsón vesz!**

Piaci árak.

Tengeri mmként	14:00
Buza	19:40
Gabona	17:50
Zab	22:80
Árpa	19:20
Paszuly	23:50
Széna	8:50—9:—
Alom szalma mmként	2:70—2:80
Zsup kéve drbkint	03,6

Kovács Gyula

mübutorgyáros
DEBRECZEN,
butorcsarnokát Hu-
nyadi-u. 17. sz. alól

a Csapó- és Piac-utca sarokra

(Takarék és Hitel-
intézet Részvény-
társaság első eme-
letére) helyezte át.

16-52-33

Nyiregyháza legna- gyobb választéku butoráruháza

Alapítva 1903. — Pazonyi-utca 10.

Üzletemet kibővítése alkalmával teljesen újonnan a legdivatosabb kivitelű butorokkal berendeztem a fővárosi minta szerint. Állandóan raktáron tartok fényezett kőris, cseresznye, jávor, paliszánder, mahagoni és más különféle anyagokból készült részben saját készítményű háló, ebédlő, uri és női szalon berendezéseket, vas, félrez és egész rez háló- és vendégszoba berendezéseket, ugyszintén egyszerűbb, de jó kivitelű matt butorokat (tömör fából is) stb. stb. itt tel nem sorolható, de raktáron levő különféle butorokat is **utólérhetetlen olcsó árban árusítok.**

Üzletem szombaton és izr. ünnepeken zárva.

Tisztelettel:

Raktáron állandóan 200 különféle lak-
berendezés található.

GLÜCK JENŐ.

14-52-36

Szenved Ön? Bántja a köszvény? Fáj a feje, vagy a toga? Vannak-e fájdalmai a karokban, vagy a lábszárakban? Fáj-e a dereka, vagy a háta? — Akkor próbálja meg a világhírű

Oroszlán menthol- sósorszeszt

a háziszerek királyát, mely erősebb és hatásosabb, mint bármely más sósorszesz-készítmény. Egy eredeti üveg ára csak: **44 fillér.** Nagy üveg 1-10 kor., óriási üveg 2-20 koronába kerül minden gyógyszerárban vagy üzletben. — Főelárusítás:

Nagy Kálmán gyógyszerárban Nyiregyházán.

24-52-29

Minden jó gazdasszony
 ☞ próbálja meg a ☞
HOFFMANN-féle
 ☞ pörkölt kávé. ☞

27-?-34

Villanyvilágítási berendezéseket,
 villanyvilágítási felszereléseket,
 valamint magántelefon és
 villanycsengőbevezetéseket

elvállal olcsón és teljes jótállás mellett

HERSKOVITS GYULA

elektrotechnikai vállalata

Nyiregyháza, — Széchenyi-tér.

Mérnöki látogatás és költségvetés díjtalan. Csillárok és égőtestek raktáron,

Szőlősgazdák

és szőlőtelepítők figyelmébe!

AKI szőlőjét újra akarja telepi-
 píteni,

AKI szőlőoltványt akar ren-
 delni,

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt
 ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől
Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

42-29-7

Tiszta agyagból készült szép és jó

cserép, fali téglá

és legszebb

nyersfalazati téglá

és Gyári KÉMÉNY-TÉGLÁK

csak a 17-52-32

Karczagi

Agyagiparnál,

Karczagon szereshető be, hol
 egyes waggonrakományok is
 megrendelhetők.

Hirdetések

jutányos árban felvételnek
 e lap kiadóhivatalában.

Butor!

a legegyszerűbbtől a legválasztékosabb iz-
 lésűig mindenféle fából. Kész menyasszonyi
 berendezések, valamint külön szobák, vagy
 egyes darabok szolid ár és pontos kiszol-
 gálás mellett a legmegbízhatóbban kaphatók

Lefkovits Zsigmond

butorraktárában

Nyiregyházán, Kossuth Lajos-tér

(törvényszéki palota mellett.)

26-52-56

„NIGRIN“

a legjobb czipőkrém az egész világon!

Az eddigi világhírű wiksnek
 vitriolnélküli gyártása.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállító. — 80 éves gyári fenállás.

21-42-22